

Ulriksdalsfältet

Boplats

Arkeologisk förundersökning

Tony Engström

SOCIETAS
ARCHAEOLOGICA
UPSALIENSIS

SAU rapport 2008:4

Ulriksdalsfältet

Arkeologisk förundersökning av förhistoriska boplatsslämningar

Järva 2:2, Solna socken, Solna kommun, Uppland

Tony Engström

SAU rapport 2008:4

Ulriksdalsfältet

Rapport Arkeologisk förundersökning av förhistoriska boplatzlämningar

Tony Engström

SAU rapport 2008:4

ISSN 1404-8493

©SAU 2008

Ansvarig utgivare: Kent Andersson

Societas Archaeologica Upsaliensis

Gamla Prefektbostaden

Villavägen 6G, 752 36 Uppsala

post@sau.se

www.sau.se

Omslagsbild: Kopia av järnåldershus från Vallby Friluftsmuseum. Foto: Markus Andersson, SAU. Bearbetat av Tony Engström, SAU.

Redaktionell bearbetning: Tony Engström

Allmänt kartmaterial: ©Lantmäteriet. Medgivande 2007/04080.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INNEHÅLLSFÖRTECKNING	3
INLEDNING	5
BAKGRUND	5
UNDERSÖKNINGEN	7
Syfte	7
Undersökningsmetod	7
UNDERSÖKNINGSRESULTAT	8
Anläggningar och fynd	8
Tolkning	12
Boplatsens avgränsning	13
Kunskapspotential och förslag till vidare åtgärd	13
SAMMANFATTNING	15
REFERENSER	15
TEKNISKA OCH ADMINISTRATIVA UPPGIFTER	16
BILAGOR	17
Bilaga 1. Vedartsanalys	17
Bilaga 2. ¹⁴ C-analys	18
Bilaga 3. Schakttabell	19
Bilaga 4. Anläggningstabell	21
Bilaga 5. Fyndtabell	23

Figur 1. Utdrag ur gröna kartan. Undersökningsområdet markerat med röd ring.
Skala 1:50 000. Allmänt kartmaterial ©Lantmäteriet. Medgivande 2007/04080.

INLEDNING

Med anledning av anläggandet av en ny stadsdel, som ska omfatta större delen av Ulriksdalsfältet, gjordes en förundersökning av en tidigare okänd boplats i områdets östra del, utmed väg E4. Undersökningen utfördes under tre dagar, 15-17 oktober 2007, av Societas Archaeologica Upsaliensis, (SAU) under ledning av Tony Engström. Vid undersökningen medverkade även Jonas Ros. Undersökningen bekostades av PEAB Sverige AB.

Undersökningområdet hade fastställts av Länsstyrelsen i Stockholms län (LST beslut 2007-10-12) och utgjorde en rektangulär yta i NV-SO riktning, med ett utskjutande parti i SV. Ytan hade en area om ca 8 500 m², av vilket ca 1 500 m² täcktes av en bullervall mot väg E4.

BAKGRUND

Topografi

Området var beläget omedelbart väster om bullervallen mot väg E4. Direkt söder och sydost om området fanns ett större upplag med dumpmassor vilka, enligt uppgift från personal vid den intilliggande golfbanan, ska ha tillkommit vid mitten av 1990-talet. Åt söder och öster var topografin alltså kraftigt påverkad i modern tid. I väster fanns ett naturligt höjdparti med tre impediment på vilka en del storblockig morän och ställvis berg i dagen var synlig. På ytorna norr och väster om undersökningsområdet togs marken i anspråk av Ulriksdals golfbana, vilken anlades under 1960 och 1970-talen. Åt norr sträckte sig undersökningsområdet drygt 60 meter in på denna och omfattade bland annat delar av en "green" och två sandbunkrar. Golfbanan förefaller dock till stor del vara anlagd så att den inte har omvandlat topografin i någon högre grad. Innan golfbanan anlades togs en stor del av Ulriksdalsfältet i anspråk av Ulriksdals galoppbana för hästkapplöpning. Galoppbanans sträckning var fortfarande till viss del synlig. Den mindre yta som nu förundersöktes förefaller emellertid inte ha varit direkt påverkad av galoppbanan.

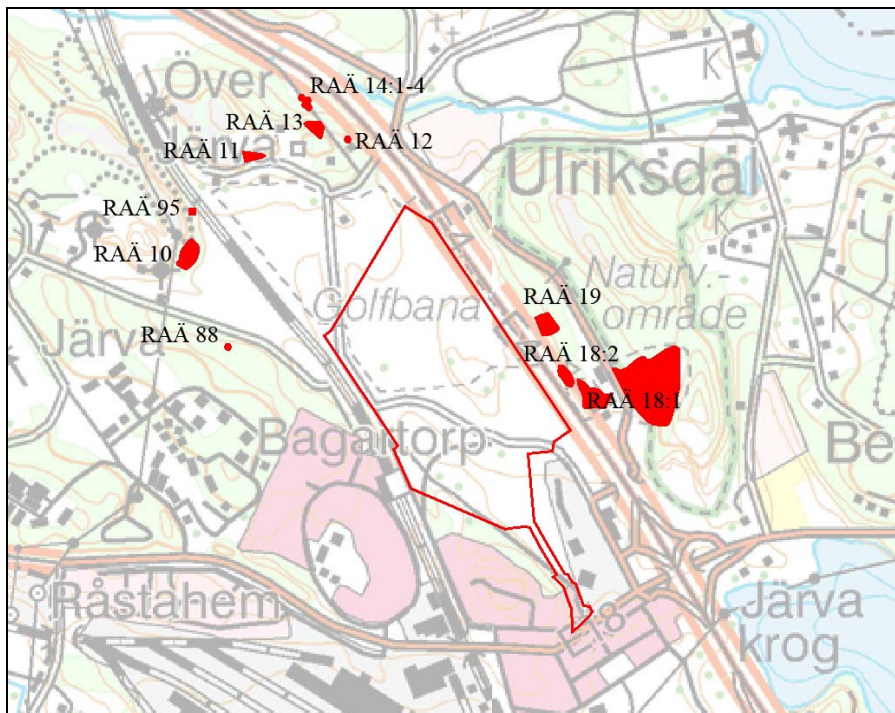

Figur 2. Översiktsbild av området. Fotot taget från en av de större, sentida dumphögarna i sydost.

Fornlämningsmiljö

I området finns rikligt med kända fornlämningar, framför allt i form av stensättningar (RAÄ 12, 14, 88) och gravfält (RAÄ 10, 11, 13, 18, 19) av järnålderskaraktär.

Öster om ytan, på andra sidan väg E4, ligger t ex gravfältet RAÄ19 vilket omfattar 10 runda stensättningar, samt gravfältet RAÄ 18, vilket delundersökts vid olika tillfällen under 1900-talet, bl a på 1970-talet. Enligt 1951 års inventering omfattade gravfältet 160 synliga anläggningar i form av stensättningar och högar, bl a . Det innehöll en stor mängd stensättningar med varierade former, samt högar och en skeppsättning. Gravfältet kan troligen dateras till mellersta och yngre järnålder (Claréus 1987; Ros 2008).

Figur 3. Utdrag ur Gröna Kartan. Fornlämningar kring undersökningsområdet. Digital bearbetning: Kristina Martinelle och Maja Hultman. Allmänt kartmaterial © Lantmäteriet. Medgivande 2007/04080. Skala 1:20.000.

Tidigare undersökningar

Tidigare undersökning av området består av en utredning utförd i två etapper vid olika tidpunkt (Ros 2008). Vid utredningen påträffades boplatssindikerande lämningar i ett av schakten inom det nu förundersökta området. Dessa utgjordes av en hård, två stolphål och två rännor. Vid det första utredningstillfället fick man inte tillträde till de ytor som låg inom golfbanan. Dessa gjordes emellertid tillgänglig under två dagar i oktober 2007 och den fortsatta utredningen av golfbaneområdet kunde därför genomföras i samband med den förundersökning som presenteras i föreliggande rapport.

UNDERSÖKNINGEN

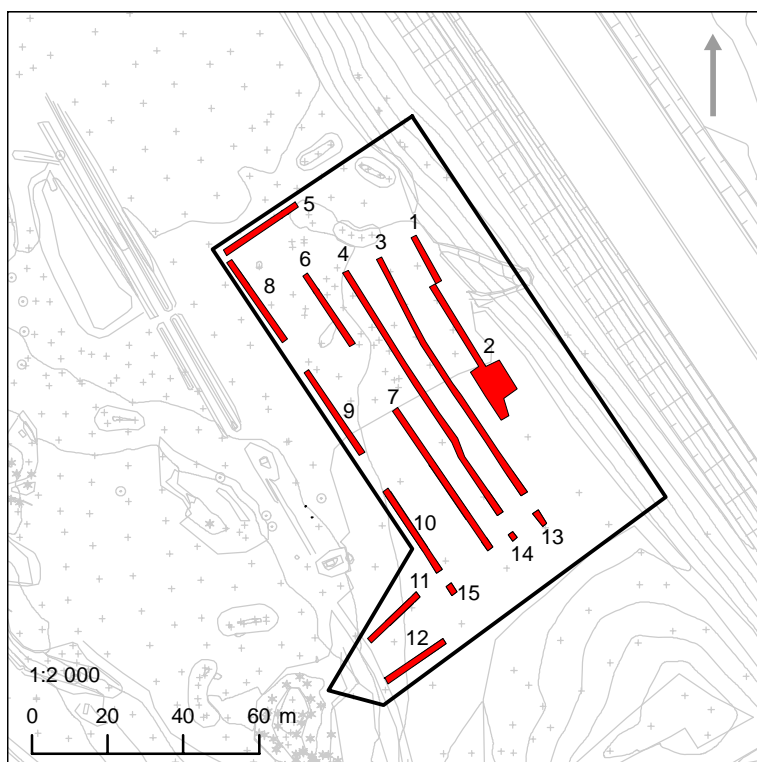
Syfte

Undersökningens primära mål var att fastsälla utbredning, karaktär och bevarandegrad för boplatzlämningarna inom ytan.

Undersökningsmetod

Undersökningen genomfördes med sökschakt. Totalt grävdes 15 schakt om sammanlagt 418 löpmeter (figur 4). Schaktens var företrädesvis drygt 1,5 m breda, med ett utvidgat parti i schakt 2. Schakten grävdes skiktvis genom det ca 0,3 m tjocka ploglagret ned till orört underlag. Den totala avbanade ytan uppgår till ca 700 m². De undersökta anläggningarna grävdes för hand till hälften och sektioneritades därefter. De fynd som påträffades i anläggningarna tillvaratogs och från några anläggningar togs kolprov för vidare analys av vedart och datering. Alla schakt och anläggningar mättes in med totalstation i x-, y-, och z-led. Inmätningarna överfördes till Intrasis databassystem för vidare bearbetning i GIS-miljö.

Samtliga schakt återfylldes efter avslutad undersökning. Åtta stolphål i områdets östra del täcktes med fiberduk innan återfyllnad, för att underlätta framrensandet av dessa vid en eventuell slutundersökning.

Figur 4. Förundersökningsområdet med schakten numrerade.

UNDERSÖKNINGSRESULTAT

I schakten framkom sammanlagt 27 förmodat förhistoriska anläggningar. Samtliga dessa påträffades i områdets mellersta och södra del. På den del av området som låg inom den nuvarande golfbanan fanns inga spår av förhistorisk aktivitet. Totalt grävdes 20 anläggningar. Av dessa har 14 tolkats som stolphål, tre som pinnhål (möjligen efter en hägnad) samt tre som rännor eller gropar. De ej undersökta anläggningarna har utifrån storlek och karaktär efter rensning och ytbesiktning tolkats som ett eventuellt pinnhål, samt sex förmodade stolphål.

Anläggningar och fynd

I områdets östra del (Schakt 2) påträffades åtta stycken tämligen välbevarade och kraftigt stenskodda stolphål (figur 5 och 6). Dessa tolkas som rester efter takbärande stolpar till två hus. Tre av de stenskodda stolphålen grävdes (A238, A244 och A520). De var 0,5-0,7 m vida och djupet varierade från ca 0,1-0,5 m. I dessa gjordes fynd av keramik, malstensfragment och något som förefaller vara en lerpärla med genomgående hål. Kolprov insamlades från alla tre anläggningarna. I ett av de ogrävda stenskodda stolphålen (A257) framkom dessutom bränd lera vid ytrensning och i ett annat (A505) hittades brända ben.

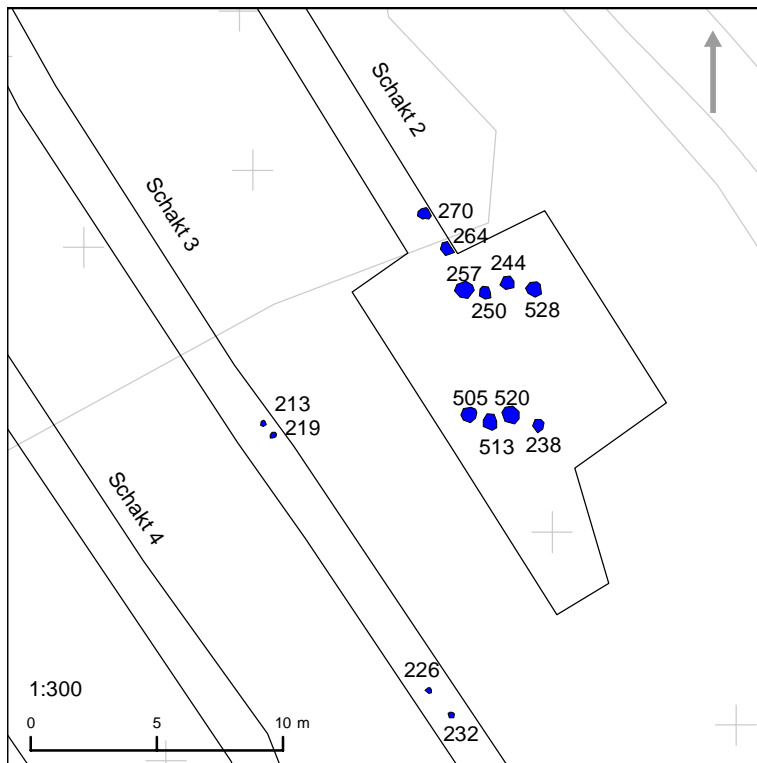
I områdets sydöstra del (Schakt 7, 10, 11 och 12) framkom ett tunt kulturpåverkat lager, ca 1-5 cm tjockt (figur 7). Vid rensning och provgrävning i detta kunde konstateras att det var svagt sotbemängt och innehöll enstaka mindre fragment av bränd lera. Inga andra fynd påträffades i lagret. I lagret eller i direkt anslutning till detta påträffades ett tiotal anläggningar (stolphål, pinnhål och rännor) (figur 8). Flera av stolphålen var tämligen välbevarade och tydliga. Storleken varierade mellan ca 0,2-0,4 m och djupet mellan ca 0,1-0,2 m.

I den sydligaste delen av schakt 3, 4, 7 och 10, i den östra delen av schakt 11 och 12 samt i hela schakt 13-15 var marken kraftigt omrörd, sönderkörd och fylld av dumpmassor ned till ett djup av ca 0,7 m. Dumpmassorna bestod främst av betong, cement, tegel och sprängsten. Det förefaller inte troligt att några förhistoriska lämningar finns bevarade i denna södra del av undersökningsområdet.

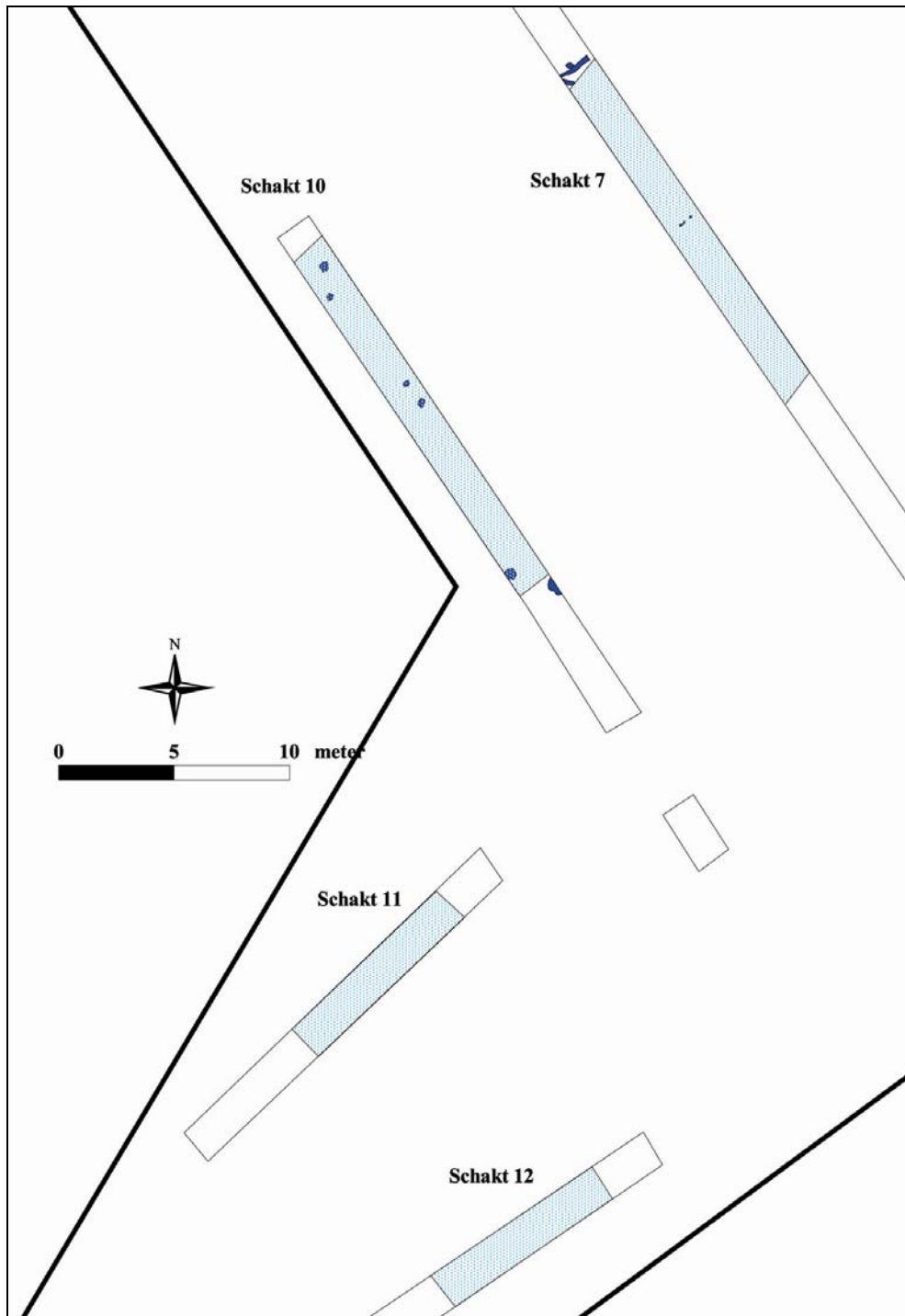
Inför en eventuell slutundersökning kan vidare noteras att den underliggande marken bestod av styv och mycket svårgräv lera, vilket kan komma att påverka undersökningen tidsmässigt.

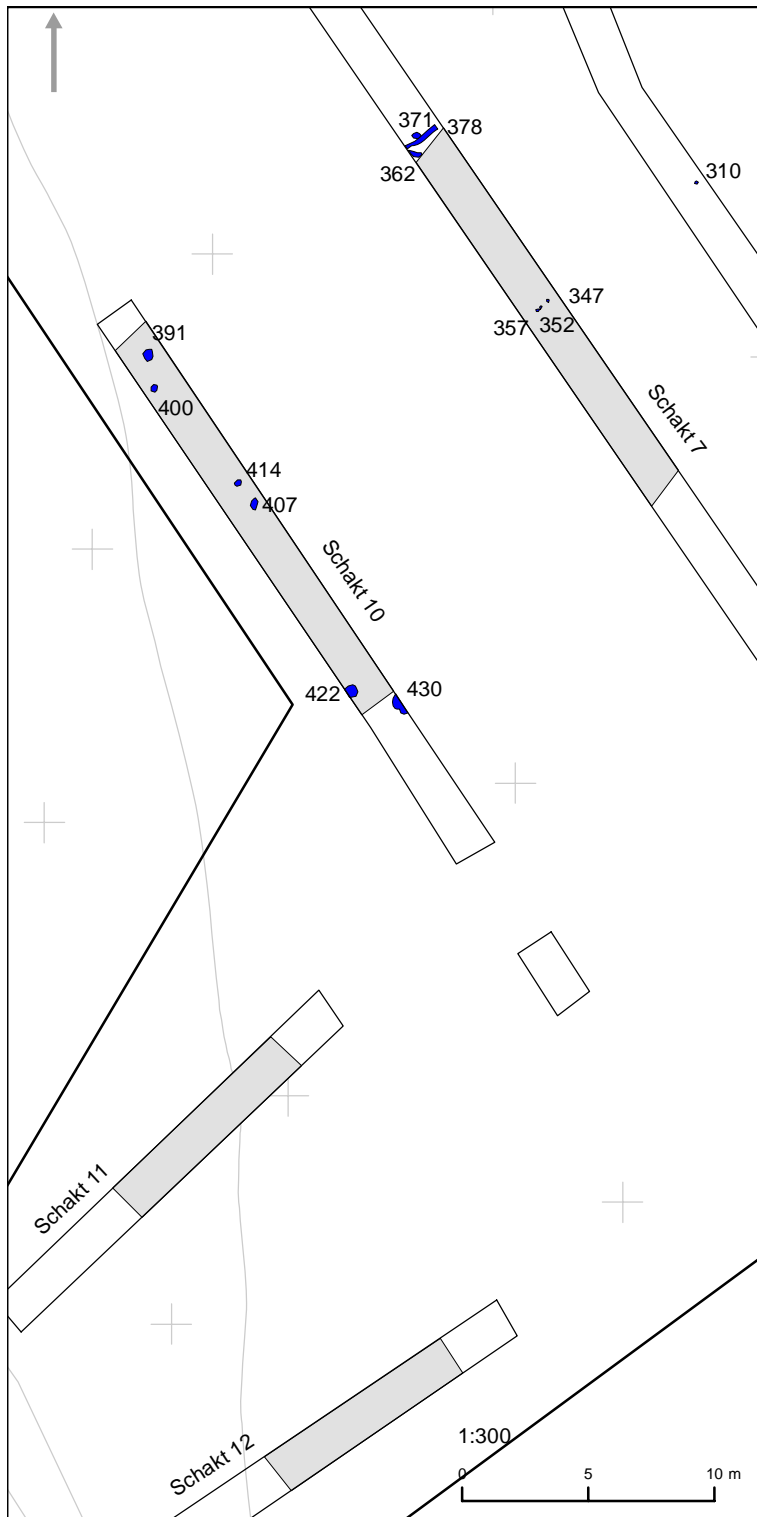
Figur 5. Stolphål A257, A250 och A244 under framrensning och utgrävning samt stolphål A520 efter utgrävning.

Figur 6. Del av schakt 2 och schakt 3 med anläggningar. Skala 1:300.

Figur 7. Det tunna kulturlagrets utbredning i schakten. Skala 1:300.

Figur 8. Del av schakt 4, 7 och 10 med anläggningar. Skala 1:300.

Analyser

Två kolprover inlämnades för vedartsanalys och vidare analys av ¹⁴C. Det ena provet var taget i det stenskodda stolphålet A244 i områdets östra del och det andra provet var taget i den rännformade A378 i områdets västra del. Dessa två prover valdes för att undersöka möjligheten att kronologiskt knyta samman huset i öster med den förmodade aktivitetstytan i väster.

Vedartsanalysen utfördes av Erik Danielsson/VEDLAB (bilaga 1). Syftet var dels att avgöra vilket trädslag som använts i huskonstruktionen men framför allt att avgöra kolprovets värde för den vidare ¹⁴C-analysen. Provet från A244 innehöll kol av asp. Enligt Danielsson är Asp knappast ett trädslag som valts till takbärande konstruktion och kolet kan sannolikt ses som en bränslerest från någon intilliggande eldstad. Detta föranleder en viss försiktighet vid tolkningen av ¹⁴C-analysen. Det är alltså inte nödvändigtvis huset som dateras i detta prov utan omkringliggande aktiviteter på boplatsen. Provet i rännan A378 innehöll kol av ek. Det finns en risk att eken har en hög egenålder vilket gör att även dateringen av rännan bör tolkas med en viss försiktighet.

¹⁴C-analysen utfördes av Göran Possnert vid Ångströmlaboratoriet i Uppsala. (bilaga 2). Med en standardavvikelse på 2 sigma kan provet från A378 dateras till 430 AD – 560 AD och provet från A244 till 535 AD – 610 AD. Båda anläggningarna, och därmed sannolikt hela boplatsen, kan alltså hänföras till perioden folkvandringstid – vendeltid.

Tolkning

De påträffade anläggningarna och kulturlagret tolkas som rester efter en förhistorisk boplats från folkvandringstid - vendeltid. De åtta stenskodda stolphålen i områdets östra del utgör sannolikt rester efter två långhus vilka stått på samma plats och i samma riktning, vid olika tillfällen. Husen förefaller att ha varit orienterade i rakt nord-sydlig riktning. En alternativ tolkning är att det rör sig om en omsättning av takbärande stolpar i ett och samma hus. Det senare är emellertid mindre troligt, att döma av stolpparens något förskjutna läge. Vid undersökningen återfanns inga tecken på att husen brunnit, vilket kan tolkas som att det rör sig om ett gårdsläge som varit i bruk under flera generationer.

Den uppskattade livslängden på förhistoriska långhus varierar kraftigt, men ett plausibelt antagande är ca 100 till 150 år (Eklund 2005:114f; Göthberg 2000: 108f). Det skulle i så fall innebära att gården kan ha varit i bruk i åtminstone 200 år, sannolikt längre. Husens östliga belägenhet i undersökningsområdet gör det vidare troligt att boplatsen som helhet fortsätter under det som numera är bullervall och motorväg. Det skulle givetvis lämna utrymme för en betydligt mer omfattande och långvarig bosättning på platsen. Ett rimligt antagande är att boplatsen har ett samband med gravarna inom RAÅ18 och/eller RAÅ19 som ligger på andra sidan väg E4.

Det tunna kulturpåverkade lagret och anläggningarna i de sydvästra schakten kan tolkas som en aktivitetstytta för exempelvis hantverk, med anknytning till husen i öster. Vi undersökningen påträffades dock inga tydliga spår efter hantverksaktiviteter, som t ex metallhantering, keramiktillverkning eller dylikt. Flera tämligen tydliga stolphål indikerar att det troligen stått en eller flera byggnader även på denna yta. Dessa stolphål var generellt något mindre och grundare än de som påträffades i öster och det rör sig eventuellt om mindre byggnader.

Boplatsens avgränsning

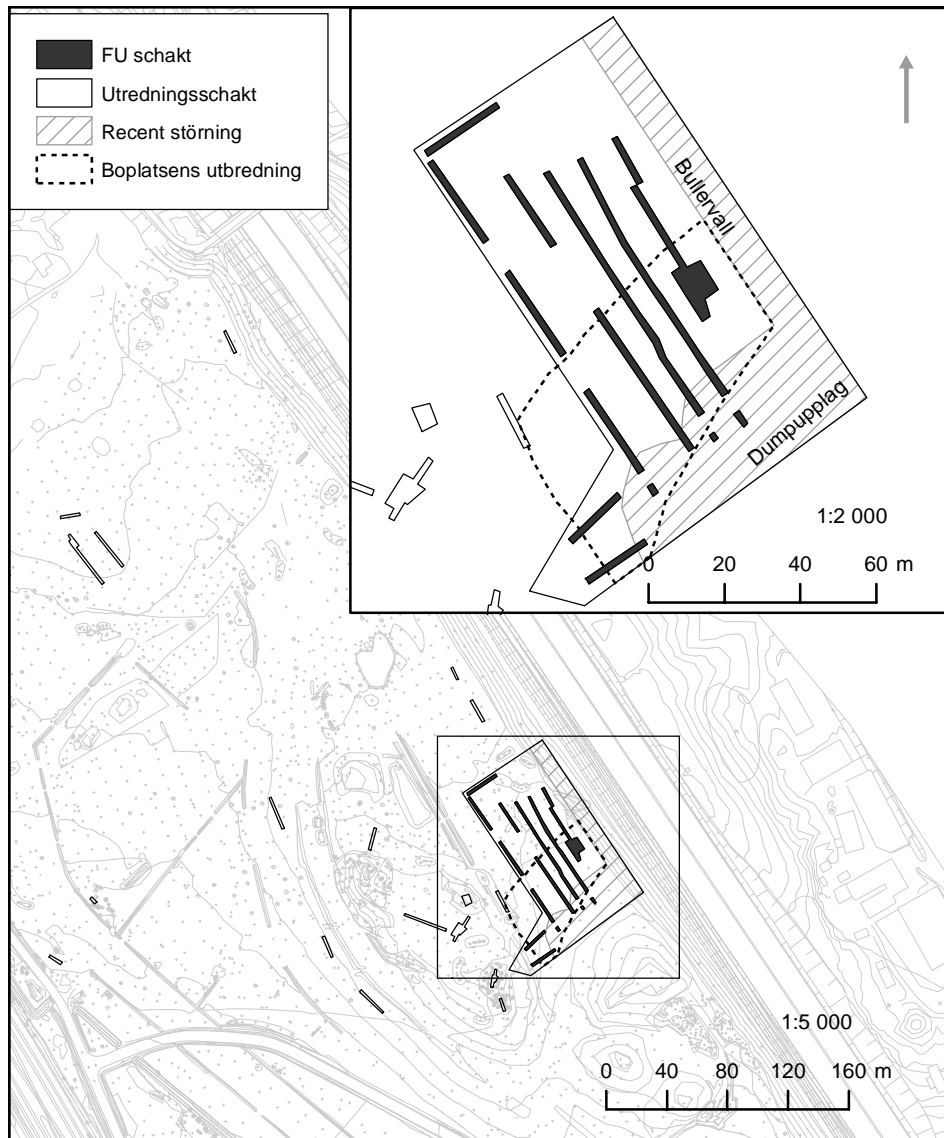
I den norra och nordvästra delen av undersökningsområdet påträffades inga anläggningar eller kulturlager. I väster och sydväst sluttar marken kraftigt uppåt mot ett par impediment på vilka det finns en mindre mängd storblockig morän samt ställvis berg i dagen. Vid den utredning (LST diariernr 431-07-20695) som utfördes i anslutning till förundersökningen drogs schakt både i slänten upp mot denna höjd samt även uppe på impedimenten och ett flackt höjdparti emellan dessa. Ingen förhistorisk aktivitet kunde konstateras i dessa schakt.

Boplatsens utbredning kan således förmodas vara avgränsad åt nordväst, väster och sydväst, antingen genom avsaknad av anläggningar och kulturlager eller genom de topografiska förhållandena i väster. En fortsättning av boplatsens utsträckning åt norr och öster, d v s utanför exploateringsområdet (under bullervallen och väg E4), samt åt söder, inom exploateringsområdet men under dumpupplaget, är tänkbar. Det är emellertid inte troligt att några förhistoriska lämningar finns bevarade i den sönderkörda marken åt söder.

Kunskapspotential och förslag till vidare åtgärd

Tidigare arkeologiska undersökningar i närområdet har enbart berört gravar, vilket ger en något ensidig bild av aktiviteterna under järnåldern. Tack vare den nu påträffade boplatsen finns emellertid ett mycket bra tillfälle att komplettera denna bild. Då boplatsen förefaller kunna knytas till gravarna på RAÄ18 och/eller RAÄ19 kan en slutundersökning bidra till en ökad förståelse av platsen som helhet. Eftersom det kan förmodas att resterande delar av boplatsen förstörts av den nuvarande väg E4 och möjligen även av det stora dumpupplaget i söder kan en undersökning av denna boplats vara den sista och enda möjligheten att knyta ihop de kända gravarna med tillhörande boplatsaktiviteter. Eventuellt finns även möjlighet att undersöka bostadshusens förhållande till hantverksaktiviteter på platsen. Boplatsens kunskapspotential bedöms därigenom främst ligga på en lokalspecifik nivå.

SAU bedömer alltså att bevarade boplatslämningar finns inom den yta som sträcker sig mellan golfbanan i NV och dumpupplaget i SO, samt mellan höjden i SV och väg E4s bullervall i NO. Därför föreslås att en särskild undersökning görs på en yta motsvarande ca 3 000 m² enligt markering i figur 9.

Figur 9. Boplatslämningarnas utbredning.

SAMMANFATTNING

Solna kommun och PEAB Sverige AB har för avsikt att anlägga en ny stadsdel vid Ulriksdalsfältet. Med anledning av detta utförde Societas Archaeologica Upsaliensis (SAU) en förundersökning av en nyupptäckt boplat. Denna hade upptäckts vid en föregående utredning. Förundersökningen utfördes under tre dagar, 15-17 oktober 2007, med syftet att fastställa utbredning, karaktär och bevarandegrad för boplatlämningarna inom en ca 8 500 m² stor yta.

I schakten påträffades 27 förmodat förhistoriska anläggningar varav 20 st grävdes. Åtta större, stenskodda och tämligen välbevarade stolphål tolkades som rester efter takbärande stolpar till två förhistoriska långhus. Övriga anläggningar bestående av bl a stolphål, pinnhål, rännor och ett tunt kulturlager tolkas som rester efter ytterligare eventuella hus och förhistoriska aktiviteter vilka, utifrån läge och avstånd, sannolikt kan kopplas samman med de två förstnämnda husen. Fyndmaterialet var ganska sparsamt och bestod av keramik, malstensfragment, enstaka brända ben, bränd lera och något som förefaller vara en lerpärla. Samtliga dessa fynd gjordes i de större stenskodda stolphålen. Två kolprover har ¹⁴C-analyserats och kan hänföras till perioden folkvandringstid – vendeltid. Boplaten kan med stor sannolikhet knytas till de intilliggande gravfälten RAÄ 18 och RAÄ 19.

SAU bedömer att bevarade boplatlämningar kan finnas inom en yta som sträcker sig mellan Ulriksdals golfbana i NV och ett recent dumpupplag i SO, samt mellan ett höjddparti i SV och väg E4s bullervall i NO. Därför föreslås att en särskild undersökning görs på en yta motsvarande ca 3 000 m² däremellan.

REFERENSER

Claréus, C. 1987. *Järnåldersgravfältet vid Mellanjärva gård. Fornlämning 18 i Solna, Uppland. Arkeologisk undersökning 1979.* RAÄ och SHM. Rapport UV 1987:3.

Eklund, S. 2005. *Vaxmyra. Två boplatser vid en bäck. Välbevarade buslämningar och ett gravområde från äldre järnålder.* SAU Rapporter 8. Uppsala.

Göthberg, H. 2000. *Bebyggelse i förändring. Uppland från slutet av yngre bronsålder till tidig medeltid.* Occasional papers in archaeology 25. Uppsala.

Ros, J. 2008. *Ulriksdalsfältet. Särskild arkeologisk utredning. Järva 2:2, Solna socken, Solna kommun, Stockholms län, Uppland.* SAU Rapport 2008:02. Uppsala.

TEKNISKA OCH ADMINISTRATIVA UPPGIFTER

<i>Länsstyrelsen dnr:</i>	431-07-80264
<i>Datum för tillstånd:</i>	2007-10-12
<i>SAU projekt nr:</i>	2100
<i>Län, Landskap, kommun och socken:</i>	Stockholms län, Uppland, Solna kommun och socken
<i>Fastighetsbeteckning:</i>	Järva 2:2
<i>Kostnadsansvarig:</i>	PEAB Sverige AB
<i>Utförandetid i fält:</i>	2007-10-15—2007-10-17
<i>Tidsåtgång i fält:</i>	48 arkeologtimmar 24 maskintimmar
<i>Personal:</i>	Projektledare: Tony Engström. Övriga arkeologer: Jonas Ros. Grävmaskinist: Kennet Lindeberg.
<i>Undersökt yta:</i>	700 m ² /418 löpmeter schakt
<i>Läge:</i>	Fastighetskartan: 65G 8hN
<i>Koordinater, SV hörnet:</i>	X6586756, Y1625007
<i>Koordinatsystem:</i>	RT90 2,5 gon V
<i>Höjdsystem:</i>	RH00
<i>Inmätningssystem:</i>	Digital inmätning. Bearbetning i Intrasis, ArcView och ArcGIS
<i>Arkivhandlingar:</i>	Dokumentationsmaterial förvaras på Antikvariskt-Topografiska Arkivet (ATA) i Stockholm.
<i>Digitala planer:</i>	Tony Engström
<i>Redaktionell bearbetning:</i>	Tony Engström

BILAGOR

Bilaga 1. Vedartsanalys

VEDLAB

Vedanalytisklaboratoriet

Vedlab rapport 0748
2007-11-05

Vedartsanalyser på material från Uppland, Solna sn. Ulriksdal. FU

Uppdragsgivare: Tony Engström/SAU

Arbetet omfattar två kolprover från en förundersökning av en boplats.

Provet från det stenskodda stolphålet innehöll kol av asp. Asp är knappast ett trädslag som valts till takbärande konstruktion så kolet får nog ses som bränslerest från intilliggande eldstad vilket ger en viss osäkerhet vid tolkning av dateringsresultatet. Det andra provet kommer från en ränna och innehåller kol av ek. Kolet ursprung och det faktum att eken kan bli gammal i sig gör att dateringen av den rännformade anläggningen tyvärr blir än mer osäker.

Analysresultat

Anl.	ID	Anläggnings- typ	Prov- mängd	Analyserad Mängd	Trädslag	Utplockat för ¹⁴ C-dat.	Övrigt
244	2	Stolphål	1.4g	1.1g 30 bitar	30 bitar asp	Asp 50mg	
378	3	Ränna	1.2g	0.8g 15 bitar	15 bitar ek	Ek 194mg	

Erik Danielsson/VEDLAB

Kattås

670 20 GLAVA

Tfn: 0570/420 29

E-post: vedlab@telia.com

De här trädslagen förekom i materialet

Art	Latin	Max ålder	Växtmiljö	Egenskaper och användning	Övrigt
Asp	<i>Populus tremula</i>	120 år	Inte så kräsen vad gäller jordmån	Lätt och porös ved. Lätt att klyva. Tålig mot röta. Stängselstolpar, båtar takspån	För lövtäckt och barkbröd.
Ek	<i>Quercus robur</i>	500-1000 år	Växer bäst på lerhaltiga mulljordar men klarar också mager och stenig mark. Vill ha ljus, skapar själv en ganska luftig miljö med rik undervegetation med tex hassel.	Hård och motståndskraftig mot väta. Båtbygge, stängselstolp, stolpar, plogar, fat	Ekollonen har använts som grisfoder. Trädet har ofta ansetts som heligt och kopplat till bla Tor. Man talar ofta om 1000-års ekar men de är sällan över 500 år.

Uppgifter om maximal ålder, växtmiljö, användning mm är hämtade ur: Holmåsén, Ingmar Träd och buskar. Lund 1993. Gunnarsson, Allan Träden och människan. Kristianstad 1988. Mossberg, Bo m.fl. Den nordiska floran. Brepol, Turnhout 1992.

Vedartsanalysen görs genom att studera snitt- eller brottytor genom mikroskop. Jag har använt stereolupp Carl Zeiss Jena, Technival 2 och stereomikroskop Leitz Metalux II med upp till 625 gångers förstoring. Mikroskopfoton är tagna med Nikon Coolpix 4500. Referenslitteratur för vedartsbestämningen har i huvudsak varit Schweingruber F.H. Microscopic Wood Anatomy 3rd edition och Anatomy of European woods 1990 samt Mork E. Vedanatomi 1946. Dessutom har jag använt min egen referenssamling av förkolnade och färskas vedprover.

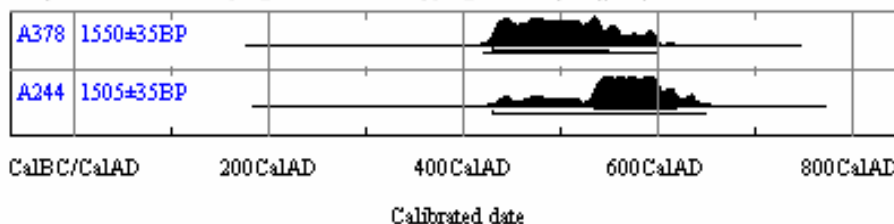
Rapporten kommer vid årets slut att sammanställas i rapportsamlingen Vedlab rapporter 2007. Denna ges ut för att resultaten ska finnas tillgängliga för forskning. Rapportsamlingar finns för varje år sedan 1995. Meddela om ni av någon anledning inte vill att er rapport ingår i samlingen.

Bilaga 2. ¹⁴C-analys

Resultat av ¹⁴C-dateringar utförda av Tandemlaboratoriet, Ångströmlaboratoriet, Uppsala universitet.

Labnummer	Anl nummer	Anl typ	δ ¹³ C ‰ PDP	¹⁴ C ålder BP
Ua-35098	A 244	stolphål	-24,9	1505 ± 35
Ua-35099	A 378	ränna	-25,6	1550 ± 35

Atmospheric data from Stuiver et al. (1998), OxCal v5.5 Bronk Ramsey (2000), cub r=4 ad:12 (prob tug[chron])

Bilaga 3. Schakttabell

Alla mått i meter.

Schakt nr	Längd	Bredd	Djup	Area, m ²	Underlag	Beskrivning	Anläggningar	Fynd
1	14	1,6	0,3-0,4	22,5	Lera	Översta 20-30 cm bestod av gråbrun lerig matjord (äldre ploglager).	—	—
2	138	1,6-8,2	0,3-0,4	138	Lera	Översta 20-30 cm bestod av gråbrun lerig matjord (äldre ploglager). Inga anl i NV delen. 10 stolphål i den SV (utvidgade delen). Anl. påträffade på ett djup av 0,3-0,4 m.	4 undersökta stolphål (varav 3 stenskodda) och 6 förmodade stolphål (varav 5 stenskodda).	malstensfragm., keramik, ev lerpärlla, br. ben, br. lera
3	74	1,6	0,3-0,9	118,5	Lera	Översta 20-30 cm bestod av gråbrun lerig matjord (äldre ploglager). Längst i söder sönderkört och fyllt med schaktmassor, bl a sprängsten.	4 undersökta stolhåll	—
4	76	1,6	0,3-0,7	121,5	Lera	Översta 20-30 cm bestod av gråbrun lerig matjord (äldre ploglager). Längst i söder sönderkört och fyllt med schaktmassor, bl a sprängsten.	1 ev pinnhål, ej undersökt	—
5	23	1,6	0,3-0,5	37	Lera	Översta 20-30 cm bestod av gråbrun lerig matjord (äldre ploglager).	—	—
6	22	1,6	0,35-0,45	35	Lera	Översta 20-30 cm bestod av gråbrun lerig matjord (äldre ploglager).	—	—
7	45	1,6	0,35-0,7	72	Lera	Översta 20-30 cm bestod av gråbrun lerig matjord (äldre ploglager). Längst i söder sönderkört och fyllt med schaktmassor, bl a sprängsten.	2 rännformade anl, 1 mindre grop samt tre pinnhål. I schaktets mellersta del framkom ett tunt kulturpåverkat lager.	—
8	26	1,6	0,3-0,4	42	Lera	Översta 20-30 cm bestod av gråbrun lerig matjord (äldre ploglager).	—	—
9	26	1,6	0,4-0,5	42	Lera	Översta 20-30 cm bestod av gråbrun lerig matjord (äldre	—	—

ploglager).								
10	26	1,6	0,4-0,75	42	Lera	Översta 20-30 cm bestod av gråbrun lerig matjord (äldre ploglager). Längst i söder sönderkört och fyllt med schaktmassor, bl a sprängsten, cement, asfalt och tegel.	6 st stolphål, samt ett tunt kulturpåverkat lager.	—
11	18	1,6	0,3-0,8	29	Lera	Översta 20 cm bestod av gråbrun lerig matjord. Längst i NO sönderkört och fyllt med schaktmassor, bl a sprängsten, cement, asfalt och tegel.	Ett tunt kulturpåverkat lager.	—
12	19	1,6	0,3-0,5	30	Lera	Översta 20 cm bestod av gråbrun lerig matjord. Längst i NO sönderkört och fyllt med schaktmassor, bl a sprängsten, cement, asfalt och tegel.	Ett tunt kulturpåverkat lager.	—
13	4	1,6	0,5	6,5	—	Fyllt av recenta schaktmassor	—	—
14	2	1,6	0,5	3	—	Fyllt av recenta schaktmassor	—	—
15	3	1,6	0,2	5	—	Fyllt av recenta schaktmassor	—	—

Bilaga 4. Anläggningstabell.

Alla mått i meter.

Anr	Typ	Storlek i plan	Form i plan	Djup	Undersökt	Beskrivning	Tolkning	Tillhör schakt
213	Stolphål	0,26x0,23	Rundad	0,08	Ja	Fyllning av mörkt svartbrun ngt humös lera	Mindre stolphål	3
219	Stolphål	0,4x0,25	Oval	0,11	Ja	Fyllning av gråbrun flammig lera	Stolphål	3
226	Stolphål	0,3x0,3	Rund	0,11	Ja	Fyllning av mörkt svartbrun ngt humös lera. Sotstänk.	Stolphål	3
232	Stolphål	0,3x0,3	Rund	0,14	Ja	Stolpmärke med fyllning av mörkbrun ngt flammig lera. Nedgrävningskanter med fyllning av mörkt brungrå flammig lera.	Stolphål	3
238	Stolphål	0,56x0,45	Oval	0,12	Ja	Fyllning av gråbrun, svagt humös lera. Enstaka inslag av kol. Stenskodd.	Takbärande husstolpe	2
244	Stolphål	0,61x0,6	Rund	0,45	Ja	Fyllning av gråbrun, svagt humös lera. Enstaka inslag av sot och kol. Stenskodd	Takbärande husstolpe	2
250	Stolphål	0,55x0,45	Rundad	—	—	Stenskodd	Takbärande husstolpe	2
257	Stolphål	0,75x0,68	Rundad	—	—	Stenskodd	Takbärande husstolpe	2
264	Stolphål	0,5x0,5	Rundad	0,08	Ja	Fyllning av gråbrun ngt flammig lera	Stolphål	2
270	Stolphål	0,55x0,48	Rundad	—	—	—	Stolphål	2
310	Pinnhål	0,13x0,13	Rund	—	—	—	Pinnhål	4
347	Pinnhål	0,13x0,13	Rund	0,07	Ja	Fyllning av mörkbrun humös lera	Ev del av hägnad	7
352	Pinnhål	0,13x0,13	Rund	0,07	Ja	Fyllning av mörkbrun humös lera	Ev del av hägnad	7
357	Pinnhål	0,12x0,12	Rund	0,06	Ja	Fyllning av mörkbrun humös lera	Ev del av hägnad	7
362	Ränna	??x0,24	Avlång	0,08	Ja	Gråbru till gråsvart humös lera	Del av ränna ev i samband med A378	7
371	Grop	0,28x0,15	Oval	0,08	Ja	Fyllning av gråsvart till brunsvart humös lera	Mindre grop (möjligen stolphål), ev sammanhörande med rännan	7

							A378.		
378	Ränna	??x0,24	Avlång	0,1	Ja	Gråbru till gråsvart humös lera	Del av ränna ev i samband med A362	7	
391	Stolphål	0,49x0,39	Oval	0,15	Ja	Stolpmärke med fyllning av mörkt brunsvart humös lera och inslag av sot. Nedgrävning med fyllning av mörkt brunflammig lera.	Stolphål	10	
400	Stolphål	0,25x0,25	Rund	0,05	Ja	Fyllning av gråbrun svagt humös lera	Ev botten av ett stolphål	10	
407	Stolphål	0,3x0,22	Oval	0,12	Ja	Fyllning av gråbrun svagt humös lera	Stolphål	10	
414	Stolphål	0,3x0,3	Rund	0,18	Ja	Fyllning av gråbrun svagt humös lera	Stolphål	10	
422	Stolphål	0,46x0,37	Oval	0,26	Ja	Fyllning av gråbrun svagt humös lera	Stolphål	10	
430	Stolphål	0,8x??	—	0,08	Ja	Fyllning av gråbrun svagt humös lera.	Stolphål	10	
489	Kulturlager	Synlig längd i schaktet: 16 m	—	0,04	Ja	Brunsvart lera med inslag av sot och enstaka bränd lera	Tunt kulturpåverkat lager. Sannolikt sammanhängande med A493, A544 och 556	7	
493	Kulturlager	Synlig längd i schaktet: 17,5 m	—	0,05	Ja	Brunsvart lera med inslag av sot och enstaka bränd lera	Tunt kulturpåverkat lager. Sannolikt sammanhängande med A489, A544 och 556	10	
505	Stolphål	0,6x0,6	Rund	—	—	Stenskodd	Takbärande husstolpe	2	
513	Stolphål	0,66x0,57	Rundad	—	—	Stenskodd	Takbärande husstolpe	2	
520	Stolphål	0,78x0,64	Rundad	—	—	Stenskodd	Takbärande husstolpe	2	
528	Stolphål	0,6x0,6	Rund	—	—	Stenskodd	Takbärande husstolpe	2	
544	Kulturlager	Synlig längd i schaktet: 7,8 m	—	0,02	Ja	Brunsvart lera med inslag av sot.	Tunt kulturpåverkat lager. Sannolikt sammanhängande med A489, A493 och 556	11	
556	Kulturlager	Synlig längd i schaktet: 8,4 m	—	0,04	Ja	Brunsvart lera med inslag av sot och enstaka bränd lera	Tunt kulturpåverkat lager. Sannolikt sammanhängande med A489, A493 och A544.	12	

Bilaga 5. Fyndtabell

Fnr	Sakord	Material	Antal fragm	Vikt, gr	Frag- menterings- grad.	Mått, mm	Beskrivning	Anr	Anl.typ.
1	Malstenslöpare	Bergart	1	47	Fragment	56x30x21	Fragment av liten löpare	238	Stolphål
2	Mal- /knacksten	Bergart	1	510	Defekt	119x100x48	Del av stor mal- el knacksten	244	Stolphål
3	Bränd lera	Bränd lera	6	1	Fragment	—	Små fragment. Ej sparade.	257	Stolphål
4	Bränt ben	Ben	2	1	Fragment	—	—	505	Stolphål
5	Keramik, skärva	Keramik	1	8	Skärva	31x29x11	—	520	Stolphål
6	Lerpärlla	Bränd lera	1	1	Defekt	11x11x10	Avbrutet lerbefremål med en rundad sida. Genomgående hål.	520	Stolphål

Solna kommun och PEAB Sverige AB har för avsikt att anlägga en ny stadsdel vid Ulriksdalsfältet. Med anledning av detta utförde Societas Archaeologica Upsaliensis (SAU), under oktober 2007, en förundersökning av en nyupptäckt boplatz.

Vid undersökningen påträffades förhistoriska anläggningar i form av stolphål, pinnhål, rännen och kulturlager. Ett antal större stolphål tolkades som rester efter minst två förhistoriska långhus. Fyndmaterialet var ganska sparsamt och bestod av keramik, malstensfragment, enstaka brända ben, bränd lera och något som förefaller vara en lerpärla. Två anläggningar har ¹⁴C-daterats till perioden folkvandringstid – vendeltid. Boplatzen kan med stor sannolikhet knytas till de intilliggande gravfälten RAÄ 18 och RAÄ 19.

SOCIETAS
ARCHAEOLOGICA

UPSALIENSIS

Gamla Prefektbostaden
Villavägen 6G, 752 36 Uppsala
Tel: 018 – 10 79 30, fax: 018 – 10 79 40